

Ehdotus A 1963/UVU
Käsittelijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta

Mietintö jäsenehdotuksesta, joka koskee pohjoismaista ääntä kansallisissa liikennesuunnitelmissa

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että tehdään tiiviimpää ja järjestelmällisempää yhteistyötä kansallisiin liikennesuunnitelmiin vaikuttamiseksi.

että laaditaan luettelo priorisoitavista, infrastruktuurista aiheutuvista rajaesteistä, jotka ovat esteenä Pohjoismaiden integroitumiselle. Luettelon tulee kuvastaa Pohjoismaiden asukkaiden ja eri sektorien intressejä. Luetteloa on tarkistettava joka toinen vuosi.

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että konsultoidaan Pohjoismaita ja suunnitellaan yhdessä kansallisia infrastruktuurihankkeita ja -panostuksia kaikkialla Pohjoismaissa.

Taustaa

Pohjolassa tarvitaan enemmän infrastruktuurialan yhteistyötä. Infrastruktuurista aiheutuvat fyysiset rajaesteet jarruttavat integraatiota ja kilpailukykyisemmän Pohjolan toteutumista. Yksi keskiryhmän tärkeimmistä tavoitteista Pohjoismaiden neuvostossa tehtävässä työssä on ihmisten ja yritysten liikkumista estävien ja toimintaa rajoittavien esteiden poistaminen.

Keskiryhmä ja Pohjoismaiden neuvosto ovat aiemmin todenneet, että tarve liikenneministerineuvostolle on suuri, minkä lisäksi infrastruktuurista keskustellaan usein valiokunnan kokouksissa. Keskusteluja leimaa usein se, että niissä keskitytään liikaa johonkin tiettyyn hankkeeseen sen sijaan, että hyödynnettäisiin muita pohjoismaisia hankkeita. Keskustelut voivat liikkua myös liian abstraktilla tasolla, jolloin niistä ei synny ratkaisuja todellisiin infrastruktuuriesteisiin. Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden myötä toimivan yhteispohjoismaisen infrastruktuurin tarpeeseen tulee vielä ylimääräinen valmiusulottuvuus.

Keskiryhmän mielestä saattaa olla tarpeen ajatella uusiksi fyysisten rajaesteiden parissa tehtävää työtä. Ryhmä toivoo siksi, että valiokunta tarkastelee mahdollisuuksia työskennellä aktiivisesti kansallisten suunnitelmien hyväksi.

Norjalla ja Ruotsilla on tällä hetkellä pitkän aikavälin infrastruktuuristrategiat, joita käsitellään jatkuvasti. Tanskassa solmittiin muutama vuosi sitten laaja-alainen infrastruktuuria koskeva kompromissi, joka on voimassa vuoteen 2023 asti.

Islannissa valtiolla ja pääkaupunkiseudun kunnilla on laaja sopimus pitkäjänteisestä infrastruktuuristrategiasta, joka koskee liikennettä alueella. Suomessa viimeisin laaja-alainen liikennejärjestelmäsuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2021.

Lähestulkoon ehtymätön infrastruktuuria koskevien parannusten tarve johtaa siihen, että suunnitelmat asettavat väistämättä alueelliset ja sektorikohtaiset intressit toisiaan vastaan. Tämä voi johtaa siihen, että maiden välisiä hankkeita pidetään vähemmän tärkeinä. Mikäli tätä seikkaa halutaan muuttaa, on pohjoismaisen yhteistyön suuntaa kirkastettava.

Useat tahot, kuten Pohjola-Norden-yhdistykset, ovat puhuneet pohjoismaisen liikennesuunnitelman puolesta. Keskiryhmän käsityksen mukaan näin laajalle suunnitelmalle ei ole tarvetta, sen sijaan tarvitaan järjestelmällisempää pohjoismaista yhteistyötä.

Keskiryhmä ehdottaa siksi, että Pohjoismaiden ministerineuvosto laatii luettelon infrastruktuurin aiheuttamista rajaesteistä, jotka voidaan sisällyttää kansallisiin liikennesuunnitelmiin ja -selvityksiin. Luettelon on kuvastettava maiden, puolueyhmiin ja eri sektorien tarpeita, ja sen tavoitteena on huomoida ehdotukset, joilla luodaan pohjoismaista hyötyä ja edistetään integraatiota.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta on samaa mieltä keskiryhmän kanssa siitä, että Pohjoismaiden neuvoston yksi tärkeimmistä tavoitteista on, että poistetaan esteitä, jotka häiritsevät ihmisten ja yritysten mahdollisuuksia liikkua ja toimia vapaasti eri puolilla Pohjolaa.

Liikennepolitiikan ministerineuvoston ja yhteisten infrastruktuuritoimien tarvetta koskeva jäsen ehdotus on siksi täysin Pohjoismaiden neuvoston Akureyrissä vuonna 2018 tekemän päätöksen mukainen, jota Pohjoismaiden neuvoston kaikki jäsenet tukivat. Päätös koski liikennepolitiikan ministerineuvoston perustamista uudelleen ja Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunnan painopistealueita, jotka perustuvat Pohjoismaiden asukkaille ja yrityksille koituvaa pohjoismaiseen hyötyyn.

Lisäksi jäsen ehdotus tukee pääministerien visiota Pohjolasta maailman kestävämpänä ja integroituneimpana alueena vuoteen 2030 mennessä.

Sen lisäksi, että kansallisia liikennesuunnitelmia on koordinoitava, tarvitaan myös hyvää yhteispohjoismaista valmiuteen ja varautumiseen liittyvää infrastruktuuria Pohjoismaiden Nato-laajennuksen jälkeen.

Valiokunta on todennut, että Nordregio on tehnyt Pohjoismaiden infrastruktuuripanostuksista kartoituksia, jotka voidaan sisällyttää hallituksilta saataviin vastauksiin. Valiokunta toivookin vastausta siihen, onko tavoitteena järjestelmällinen pohjoismainen yhteistyö, kun kansallisia liikennesuunnitelmia laaditaan.

Tukholmassa 6. helmikuuta 2024

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Markku Siponen (kesk.)

Sandra Listherby (Lib)

Lars-Christian Brask (LA)

Gunilla Carlsson (S)

Juha Viitala (sd)

Anna Vikström (S)

Per-Arne Håkansson (S)

Odd Harald Hovland (A)

Ann-Sofie Alm (M)

Alexandra Anstrell (M)

Lars Püss (M)

Liv Kari Eskeland (H)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Minna Reijonen (ps.)

Erling Eidesgaard (T)

Orri Páll Jóhannsson (VG)

Tor André Johnsen (FrP)